

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA

za GAZETĘ LWOWSKĄ z DZIENNIKIEM URZĘDOWYM i PRYWATNYM wynosi od 1. lipca do ostatniego września 1861.

dla miejscowych : : : : 4 zł. } waluty austr.
dla zamiejscowych z przesyłką pocztową : : : : 5 zł. }

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niasza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Dla wybuchnięcia zarazy bydła rogatego w Szypowcach, w obwodzie czortkowskim, postanowiono c. k. galicyjskie Namiestnictwo zawiesić targi na bydło rogate w Ułaszkwcach. Co się niniejszem podaje do wiadomości powszechnej.

Lwów, 22. czerwca 1861.

Sprawy krajowe.

(Oświadczenie izby panów. — Posiedzenie izby panów. — Losowanie obligacji. — Sprostowania.)

Wiedeń, 22. czerwca. Wysoka izba panów poleca nam, pisze *Gazeta wiedz.* ogłosić, co następuje:

Na wezwanie JO. księcia Windischgrätz izba panów powzięła zamiar wysłać do Najjaśniejszych Państwa deputacyę z oświadczeniem swego głębokiego żalu z powodu odjazdu Najjaśniejszej Pani. Ponieważ Najjaśniejsza Pani dzisiaj puściła się w podróż, odmówiono przyjęcia deputacyi z podziękowaniem za objawione uczucia, a izba panów na wniosek Jego Eminencyi kardynała Rauscher zaciągnęła do protokołu, co następuje:

Najjaśniejsza Pani dopiero wróciła z oddalonych krajów południowych, a już stan zdrowia zmusza ją opuścić Wiedeń i Najjaśniejszego Pana.

Franciszek Józef I. żyje i działa dla milionów narodu, dlatego też wszystko, co Jego dotyka, zasmuca serce milionów. Bolesć rozdziału dzielają z nim Jego ludy, podziela szczerze izba panów rady państwa. Opiekuneczka łaska Boża niech towarzyszy Najjaśniejszej Pani, i niech ją powróci zdrową dostojnemu małżonkowi. Miłość i wdzięczność ludów niech pociesza Najjaśniejszego Pana w każdej trosce i w każdym nieszczęściu.

— Posiedzenie izby panów dnia 21. czerwca zagajone o 10 minut po 11tej pod prezydencyą Jaśnie oświeconego księcia Karola Auersberga. Na ławie ministeryalnej zasiadli pp. de Schmerling, baron de Meesery, hr. Degenfeld, de Pratoberca, de Lasser i hr. Wickenburg. W loży dworskiej Jego Wysokość książę Waza.

Jego ces. Wysokość Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian zawiadomił izbę pismem swem, że zajęty sprawami marynarki zmuszony jest opuścić kilka posiedzeń. Książę biskup wrocławski prosi o urlop na czas nieograniczony. Prezes wnosi, aby udzielić księciu biskupowi urlopu z tem zastrzeżeniem, że przybędzie zasiąść w izbie, gdy pozwolą na to sprawy jego powołania.

Fzm. Khevenhüller prosi o urlop na siedm tygodni, iż potrzebuje kapieli, a hr. Alfred Potocki o urlop na trzy tygodnie. Biskup z Trientu usprawiedliwia pismem do prezydym izby swą nieobecność. Toż samo czyni arcybiskup z Udine. Ks. Władysław Sanguszko prosi o urlop na jeden miesiąc. W końcu odczytano podanie od zarządu kolei żelaznej.

Na porządku dziennym było sprawozdanie komisji nad projektem do prawa względem nietykalności i nieodpowiedzialności członków rady państwa i sejmów. Sprawozdawcą był baron Lichtenfels.

Przeciw wnioskowi komisji zapisali się do głosu pp. Palacki, ks. Wincenty Auersberg i hr. Leon Thun. Palacki w długiej mowie wyluszczył powody, dlaczego nie chce i nie może głosować za wnioskiem komisji, lecz głosować musi za projektem ustawy uchwa-

lonym w izbie niższej. Mowca głosuje wprawdzie za nietykalnością członków rady państwa, lecz wniosek komisji nie uważa bynajmniej za ulepszenie projektu ustawy, ale raczej za jej odrzucenie. Posiedzenie trwało jeszcze przy zamknięciu niniejszego sprawozdania.

— Na mocy najwyższego patentu z dnia 21. marca 1818 i 23. grudnia 1859 nastąpi dnia 1. lipca b. r. w przeznaczonym na to lokalu bankowym na Singerstrasse 337 i 338 losowanie dawniejszej pożyczki państwa, tudzież 18 losowanie obligacji angielskiej pożyczki z r. 1852 i 14 losowanie seryi pożyczki loteryjnej z dnia 4. marca 1858.

Wiedeń, dnia 14. czerwca 1861.

— *Donau Ztg.* pisze, co następuje: Dzienniki nie przestają rozpowszechniać mylnych zdań swoich w sprawie włoskiej, a nadto przypisywać te zdania pewnym osobom. Wiadomość podaną w *Ost D. Post* z dnia 18go b. m. w korespondencji z Paryża, jakoby „hr. Rechberg przyjął bardzo nieprzychylnie oświadczenie hr. Thouvenela“, zmienia *Wanderer* z dnia 20go b. m. w ten sposób, że hr. Rechberg oświadczył w ustnej rozmowie margrabiemu Moustier, że jak tylko Francuzi opuściliby Rzym, Ojciec św. przyjmie natychmiast zaproszenie Austrii i przesiedli się z całym kolegium kardynałów do Wenecyi.

Cała ta wiadomość według zapewnienia *Gazety wiedeńskiej* nie ma najmniejszej prawdziwej podstawy.

(Sejm węgierski.)

Peszt, 18. czerwca. Na wczorajszym posiedzeniu izby wyższej oświadczył prezydent, że mylił się przedwczoraj utrzymując, jakoby izba niższa przedłożyła magnatom projekt Deaka do adresu z wezwaniem przystąpić do niego, ponieważ do adresu żadna uchwała dołączona nie była. Później dowiedział się dopiero, że to było tylko proste uwiadomienie. Następnie hr. Jan Cziraky przemówił w kwestyi adresu, i uczynił względem niego wniosek następujący:

Proponuję przyjąć przedłożony nam projekt do adresu w całej jego treści i formie, i o tem przyjęciu uwiadomić szanowną izbę reprezentantów z prośbą, aby zechciała udzielić nam swoje mądre i szanowne zdanie oparte na prawnych i tradycyjnych stosunkach obu izb, w jaki sposób adres ma być na miejsce przeznaczenia wysłany, abyśmy wspólne nasze zamiary połączeni siłami dokonać mogli.

Baron Bela Wenkheim popiera wniosek. Według jego zdania naród dopiero wtedy odzyska zaufanie, gdy będzie pewny, że zarzut się nie odnowia, rozjątrzenie dopiero wtedy ustanie, bo powiększa je tylko obawa przyszłości.

Biskup Ludwik Haynald życzy podobnie, aby projekt do adresu przyjął bez żadnej zmiany w formie i treści. Wyjaśnił stosunek Siedmiogrodu do Węgier, widoki mieszkańców Siedmiogrodu względem unii.

Mowca jest przekonany, że rozdrażnienie pomiędzy różnemi narodowościami, które powiększa się z powodu opóźnienia w zaprowadzeniu unii, nie jest wcale interesem rządu, równie jak nie miał zamiaru przeszkadzać unii.

Baron Gabryel Pronay radzi także przyjąć adres.

Hrabia Paweł Esterhazy głosuje za adresem. Mniema, że tron węgierski można zabezpieczyć dla następców Króla ukoronowanego koroną św. Szczepana, jedynie przy pomocy ministeryum węgierskiego, niepodległego, odpowiedzialnego.

Hrabia Forgach, kanonik z Ostrzyhomia i biskup Jan Randler popierają adres. Wszyscy mowcy zaufają, że projekt Deaka uległ wielorakim zmianom.

W izbie niższej Jan Balogh złożył w prezydym wniosek, aby wyrazić w protokole bolesć izby z powodu śmierci hrabiego Cavoura. Prezydent zapytał, czy izba chce rozprawiać nad tym wnio-

skiem i kiedy? Wtedy zewsząd wołać poczęto: „My go natychmiast przyjmujemy“.

Pan Balogh może się spodziewać adresu podziękowania od reprezentacji miasta Pesztu.

(Sejm kroacki.)

Jego Eminencję kardynała-arcybiskupa Haulik, który dla słabości długi czas nie mógł bywać na posiedzeniach, powitał sejm kroacki dnia 15. b. m. za przybyciem okrzykami żywio. Sprawozdanie centralnego wydziału o król. propozycjach przyjęto wyjąwszy części odnoszące się do kwestyi unii z niektórymi odmianami w texcie. Gdy odczytują punkt odnoszący się do wyboru krajowego starosty, powstaje całe zgromadzenie i obiera z aklamacyą i śród okrzyków żywio Jego Excelencję bana na tę godność. Jego Excelencja dziękuje z wzruszeniem oświadczając, że zawsze starać się będzie okazywać godnym zaufania Jego ces. Mości i ojczyzny i użyje wszystkich swoich sił na jej dobro.

Na posiedzeniu sejmu kroackiego w d. 17. b. m. przyszła pod debaty kwestya zjednoczenia. Dep. Voncina jako sprawozdawca w dosyć długiej mowie umotywował wniosek wydziału centralnego przyczem kładł nacisk na utrzymanie własnego prawodawstwa i autonomii trzech połączonych królestw. Deputowany Subaj sprzeciwia się raportowi wydziału centralnego i odczytuje specjalny wniosek w tym przedmiocie, w imieniu reprezentantów Zagrabia. Wniosek ten zgadza się w treści z wnioskiem wydziału centralnego, lecz co do formy zachodzą w nim widoczne zmiany.

Dep. Zuzel mniema, według sprawozdania Gazety zagrabskiej, że żądania wydziału centralnego, aby Węgry uznały samodzielną, niepodległą i integralność Kroacyi, da się usprawiedliwić zupełnie. „Jeżeli Węgry tego nie zrobią, będziemy zmuszeni wątpić, że są gotowi wejść z nami w układy.“ W mowie przerywanej częstemi okrzykami, wyjaśnia mowca co zniszczyło dawne zjednoczenie Kroacyi z Węgrami, nadmienia jak wielkie zasługi położyli Sławianie południowi dla chrześcijaństwa i cywilizacyi, odpierając całą siłą napady hord azyatyckich.

Uświęcone są pretensye Słowian południowych do okręgów, które im oderwane, stoją dziś pod władzą turecką. Okręgi te muszą być odyzyskane. Są to prawa wirtualne, które Węgry muszą uznać przed wejściem w układy, jeżeli znają się na polityce i jeżeli są sprawiedliwe; zrozumia bowiem dobrze, że my możemy istnieć bez nich, lecz oni nie obejdują się bez nas.“ Wśród grzmotu oklasków oświadcza mowca w końcu, że godność, honor i prawdziwe szczęście kraju tego wymaga, aby Węgry przed wejściem w jakikolwiek układy względem unii, uznały pierwiej to co wyrażono w sprawozdaniu wydziału centralnego, to jest Kroacyę i jej prawa.

Anglia.

(Rozprawy parlamentu z dnia 17. czerwca.)

W izbie wyższej zapytuje lord Granville, czy namiestnik Irlandyi poczynił rządowi jakie doniesienia względem umowy pocztowej Gallwaya; na co otrzymał odpowiedź, że doniesienie namiestnika było całkiem prywatne, nie może być zatem przedłożone izbie.

W izbie niższej zapytuje sir G. Forster, czy rząd przedsięwziął jakie kroki, aby zapobiedz nadal podobnej nieprzyzwoitości, jakiej się dopuścił zeszłej soboty mr. Blondin w pałacu kryształowym narazając swe siedmioletnie dziecko na upadek i śmierć, gdy je obwoził w taczkach po rozciągniętej linie. Sir Lewis odpowiada, że pisał już do dyrekcji kryształowego pałacu w tym przedmiocie i spodziewa się, że tak małe dziecko nie będzie więcej nigdy już narażone na podobne niebezpieczeństwo.

Następnie przechodzi izba do obrad nad bilem względem krzesel opróżnionych w parlamencie po miasteczkach Sudbury i Alban.

Ostatnią uchwałą izby Kensington i Clulsea wykluczone od spółzawodnictwa. Duncombe wnosi zatem oddać je miasteczku Buruley. Goldschmidt wnosi, aby je przeznaczyć dla uniwersytetu londyńskiego. Sir Lewis oświadcza, że rząd przychylił się do wniosku Duncumba, a zarazem jest zatem, aby Middlesex wysyłało trzeciego deputowanego. Izba odrzuca ten ostatni wniosek 236 głosami przeciw 186 poczem uchwała 163 głosami przeciw 26 oddać krzesło opróżnione miastu Birmingham.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Sprawa syryjska. — Posłowie syamscy. — Posiedzenie ciała prawodawczego. — Szkoły wojskowe. — Rozprawy w senacie.)

Paryż, 19go czerwca. Ciało prawodawcze zajmowało się przedwczoraj jeszcze nadzwyczajnymi robotami, na które mają być przyzwolone kredyty.

— Zaprzeczają temu, jakoby rząd francuski uwiadomił dwory w Wiedniu i Madrycie osobnymi notami o swoim zamiarze względem uznania królestwa włoskiego. Natomiast słychać, że wczoraj wysłano do wszystkich głównych mocarstw notę okólnikową, w których Francya wyłuszcza powody uznania Włoch.

— Artykuł w *Patrie* względem uznania Włoch wywołał reklamacyę posła północno-amerykańskiego. Miał on się zalić o to u pana Thouvenela, że *Patrie* ośmiela się porównywać Włochy ze stanami niewolniczymi północnej Ameryki.

— Ma tu przybyć hrabia Arese w sprawie uznania królestwa włoskiego.

— Do *Patrie* donoszą z Konstantynopola, że Daud Effendi zostanie bezwątpienia gubernatorem Libanu. Członkowie komisji

europiejskiej nie odjadą dopóki nowy gubernator nie otrzyma nominacyi.

Gdy nasze wojska, pisze *Pays*, oddalały się z Syrii, uśiłowali Druzowie zrobić demonstracyę powyżej Muktarah, mając zamiar zrabować kilka wsi chrześcijańskich. Fuad Basza udał się na przeciw nim z oddziałem wojska, odcinał jedną kolumnę burzycieli i rozprószył ją w górach.

— Posłowie syamscy przybyli w sobotę do Paryża. W dworcu lyońskim przyjmował ich szwadron konnych strzelców. Straż ta honorowa towarzyszyła posłom, którzy w 6 powozach pojechali bulwarami na pole elyzejskie i wysiedli w hotelu Bel Respiro. Obecność tych posłów azyatyckich, ich rysy twarzy, jakoteż ich wspańnię i kosztowne ubiory wznęciły szczególniej ciekawość w licznie zgromadzonej publiczności. Posłowie wręczyli Cesarzowi Napoleonowi koronę szczerozłotą, która była własnością ojca teraźniejszego Króla syamskiego; mają być przedstawieni Cesarzowi w czwartek w Fontainebleau.

— Posiedzenie ciała prawodawczego będą odroczone od 19. do 27. czerwca. Na porządku dziennym z 17go stała ustawa względem armii morskiej, nad którą wczoraj nie głosowano jeszcze. — Następnie idzie ustawa względem poczty indyjsko-chińskiej, a tak nowa ustawa drukowa dopiero na przyszłą środę przyjdzie pod debaty izby, a głosowanie nie nastąpi aż po odroczeniu. — Z końcem sesyi ciała prawodawczego hr. Morny uda się do Homburga, a pan Rouher do Karlsbadu.

— *Monitor* dzisiejszy ogłasza sprawozdanie ministra wojny Cesarzowi przedłożone; zbadawszy wypadki, które pokazały się w francuskich szkołach wojskowych od roku 1850, proponuje minister liczne ulepszenia tak co do administracyi, jak i co do uczniów. Do tego sprawozdania dołączono dekret cesarski, względem zaprowadzenia licznych modyfikacyi w cesarskiej szkole wojennej reorganizowanej r. 1850.

— Senat zatrudnia się ciągle badaniem przedłożonych petycyi, których jest bardzo wiele. Najważniejszą z nich było zazalenie 60 właścicieli fabryk z Lille, względem nakazanego niedawno wydalecia belgijskich Kapucynów i Redemptorystów. Proszą oni, aby senat przedstawił rządowi położenie wielu belgijskich robotników, którzy tym sposobem będą pozbawieni duchownej pomocy. Za prośzącymi przemówił kardynał Mathieu z Besançon a wyjaśniając stosunek rzeczy, pokazał, że rzeczonym zakonnikom wyrządzono krzywdę, gdyż nie można czynić ich wszystkich odpowiedzialnymi za wykroczenia, które tylko jednemu lub dwom laikom przypisać można. Mianowicie uskarżał się, że rozkaz wydalecia wydano bez wiedzy arcybiskupa z Cambry. W archydiecezyi Cambry jest 896 kapłanów na 1,200.000 dusz; to za mało; a wiedzieć trzeba, że jest 100.000 robotników z Belgii, którzy zgoła nie rozumieją po francusku. Kardynał wspominał także o sprawie kapłana hiszpańskiego z Awignonu, którego minister spraw wewnętrznych skazał na wygnanie, iż jego sprawa tak wielkie wrażenie zrobiła w senacie. — Senat przechodzi prawie jednogłośnie do porządku dziennego.

Włochy.

(Dyplomatyczne stosunki z Francją. — Depesza lorda Russell. — Doniesienia z Turyniu. — Zmiany w ministerjum. — Czynności w izbach. — Ich Mość Królestwo neapolitańskie. — Doniesienia z Neapolu. — Rządy w neapolitańskim.)

Sardynia. *Opinione* z 17. czerwca zapowiada, że wkrótce będą znówu zawiązane dyplomatyczne stosunki między Francją i Włochami, a margrabia de Lavalette będzie przy turyńskim dworze zastępować Francję. Uznanie włoskiego królestwa ze strony Francyi, mówi dziennik ministeryalny, polega na pewnych zobowiązaniach względem świeckiej władzy papieża. Francya uznaje Włochy za państwo, które samo o sobie posiada wszystko o czem państwa stoją, zatem, że ma prawo do egzystencyi osobistej; więc je też uznaje jakimi są; ale z tem się nie tai, że Włochy dzieła swego jeszcze nie dokonały i wszystkich części swoich jeszcze nie połączyły. Jeśli warunki wkładają na Włochy obowiązek niedozwalać ochotnikom uderzać na rząd papieski, tedy jest to rzecz zupełnie słuszna. Nikt nie może naszemu rządowi przypisywać, że ma w planie uderzyć na kuryę rzymską; raczej nasz rząd przemyśliwa tylko w tej chwili tylko, jakby się od niej obronić, gdyż kurya rzymska pod opieką bagnietów francuskich, nastaje na wolność i spokojność półwyspu. Zostawiona sama sobie nie podobałaby rządowi dzień jeden, upadłaby natychmiast, bez wszelkiego obcego wpływu. Pewne zwycięstwa, mogą Włochy wyczekiwać, nim sama potęga wypadków rozwiąże to państwo. Nie potrzeba innych warunków, ani innego ograniczenia na to; uznanie królestwa Włoch rozumie dyplomacya państwa jakim jest teraz. Ale dyplomacya nie może wkładać żadnego przymusu na wolną akcyę włoskiego rządu dla dokonania swego wielkiego dzieła w porę, gdy okoliczności będą sprzyjały.

Według wiadomości turyńskich, gdy urzędownie ogłoszono będzie uznanie królestwa Włoskiego, hrabia Arese doręczy Cesarzowi Napoleonowi w Paryżu oznajmienie Wiktora Emanuela o ukonstytuowaniu Królestwa Włoch, a potem nastąpi zaraz zawiązanie stosunków dyplomatycznych mianowaniem pana Lavalette ambasadorem w Turynie, a pana Nigra ambasadorem w Paryżu. Na wiadomość, że uznanie w Paryżu niezawodnie nastąpi podniosła się w Turynie renta, we dwa dni po śmierci Cavoura, o 5 pct., a minister finansów Bastogi mógł zawrzeć z domem Rothschild układy o zaliczkę 40—45 milionów, na zapłacenie dnia 30. b. m. przypadających procentów.

— *Gazzetta di Torino* zawiera kondolencyjną depezę lorda Johna Russella a którą sir James Hudson udzielił natychmiast włoskiemu ministrowi spraw wewnętrznych Minghetti. Depesza ta opiewa: „Śmierć Cavoura sprawiła w izbie wyższej żalność powszechną. Oddawano zasłużoną pochwałę pamięci tego znakomitego męża stanu. Oświadczył Wspaniałemu panu Minghetti głęboki i szczery żal rządu Jej Mości Królowej angielskiej na wiadomość o niepowetowanej stracie, jaką Włochy poniosły. Lord John Russell.“

— *Perseveranza* z 17. czerwca donosi: Według najnowszych wiadomości z Turynu, generał Cugia ma zostać ministrem wojny. W Sycylii uwięziono wielu powstańców. — Do *Corr. Haras* donoszą z Turynu pod d. 15. czerwca: Ponieważ pan della Rovere nie chciał objąć teki ministerstwa wojny, myślano, że obejmie ją pan Lamarmora; lecz generał podziękował za ten zaszczyt, iż nowe ministerium zawiera nadto wiele żywiołów przeszłości, które on tak usilnie starał się pokonać. Zdaje się, że generał Brignole będzie mianowany ministrem wojny. Stan jego zdrowia nie pozwoli mu wprawdzie oddawać się zbyt zbytnie zatrudnieniu, lecz jest mniemanie, że jego dla tego tylko obierają aby pan Ricasoli miał dosyć czasu wyszukać innego. Publiczna opinia twierdzi, że teraźniejsze ministerium jest tylko przechodowe.

— W Emilii, Umbryi, Marchyi i Sycylii odbywa się pobór rekrutów. Mają ich wziąć 23.000. Prezes ministrów Ricasoli przedłożył izbie listę wszystkich tych ustaw naglących, które jeszcze podczas tej sesyi zatwierdzone być muszą. Izba przystała, i nierozjedzie się zapewne przed końcem lipca.

Rzym. Według doniesień z d. 15. h. m. z Rzymu, które 17. czerwca do Marsylii nadeszły, Ojciec św. choruje na różę. Odjazd Jego świątobliwości do Castel Gandolfo odłożono na później. Książę Piombino otrzymał paszport bezwarunkowo, syn jego pozostał.

— Król i Królowa neapolitańscy przybyli podług *Italie* do Civitavecchia aby przyjąć hrabiego Trani i jego młodą małżonkę; 21 strzałów armatnich powitało Franciszka II. Tego samego dnia obydwie dostojne rodziny odjechały do Rzymu.

Neapol. Z Neapolu pod d. 15. czerwca donoszą na Marsylię: Piemontanie wzięli szturmem miasta San Marco i Rignano, które powstały. — Rozstrzelano blisko dwudziestu mieszkańców, których oskarżono, że spalili żywcem czterech żołnierzy włoskich. Obydwa miasta spalono, a mieszkańców przeniesiono do wsi sąsiednich.

Neapol. Nowy namiestnik hrabia Ponza di San Martino chce przemocą i sprężystością położyć koniec rozruchom w kraju, a uznawszy za niedostateczne środki, zaproponował powiększyć zbrojną siłę w prowincjach neapolitańskich. Żąda 50.000 ludzi, które podzielone na ruchome kolumny pod dowódzcami, którym nadać radzi nadzwyczajne upoważnienia, mają kraj uspokajać. Zarządzić niedostatkowi niższych klas stara się hrabia tym sposobem, że dawno przyręczone roboty publiczne kazał rzeczywiście rozpoczynać. Przy rozpoczętej od onegdaj budowie kolei żelaznej ku adryatyckiemu morzu, znajdują zatrudnienie najmniej 32.000 ludzi po rozmaitych punktach rozdzielni. Do miesiąca czerwca miały się stawić powołane nową ustawą pod broń klasy wieku przed komisjami, którym polecono zaciąg rekrutów. Jak przewidziano, nie wielka liczba rekrutów stawiła się dobrowolnie, i również nie wielką liczbę schwytały wojska i władze przymusem, tak iż cały zaciąg wypadł bardzo nieznacznie.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Statuta rady stanu.)
(Ciąg dalszy.)

Art. 23. W wydziale skarbowo-administracyjnym rozpoznają i przygotowują się do przedstawienia na ogólne zebranie przedmioty ogólnego zarządu finansów i kontroli dotyczące.

Art. 24. Rada stanu, w wydziale prośb i zażaleń, rozpatruje wszelkie prośby i skargi na nadużycia urzędników lub naruszenie przez nich ustaw i przygotowuje takowe do rozpoznania w ogólnym zebraniu rady stanu.

Prośby i skargi zanoszone być mogą albo przez pojedyncze osoby, albo przez zbiorę osób prywatnych prawnie uznane, zawsze tylko w imieniu własnym.

Prośba żadna, któraby dotykała zmiany bytu politycznego Królestwa Polskiego, lub zasad jego rządu, nie będzie pod rozpoznaniem wzięta.

Skargi na nadużycia urzędników i naruszenie przez nich ustaw, nie mogą być do instrukcyi przyjęte inaczej, jak za udowodnieniem, że skarga poprzednio do właściwej komisji rządowej zanesioną została, przy załączeniu otrzymanej rezolucyi, lub oświadczeniu, że rezolucya otrzymana nie została.

Prośby żadne, ani jakiegobądź podania, oprócz należących do instrukcyi spraw w wydziale spornym, nie mogą być do rady stanu zanoszone, w inny sposób, jak tylko wskazany niniejszym artykułem, mianowicie zaś udawanie się bezpośrednio do ogólnego zebrania rady stanu nie ma miejsca.

Prośby lub zażalenia, nie odpowiednio powyższemu przepisowi do rady stanu zanesione, zwracane będą stronom przez sekretarza stanu z upoważnienia Namiestnika.

Art. 25. Rada stanu w wydziałach żądać może wszelkich dokumentów i wyjaśnień, jakie za potrzebne uzna w przedmiotach do rozpoznania jej, oraz ogólnego zebrania należących.

Może także przyzywać do wydziałów osoby z przedmiotami jakimi szczególniej obeznane, dla osobistego udzielania objaśnień.

Tytuł III.

O atrybucyach rady stanu w ogólnem zebraniu.

Art. 26. Rada stanu w ogólnem zebraniu rozpoznaje następujące przedmioty, poprzednio w właściwych wydziałach rady stanu przygotowane:

1) projekta do nowych praw, ustaw lub organizacyi odnoszących się do ogólnego zarządu Królestwa, przygotowane przez władze właściwe, z polecenia Naszego, lub Namiestnika Naszego w Królestwie. Do takich praw, ustaw i organizacyi należą mianowicie: wszelkie prawa, dopełniające lub objaśniające ustawy organiczne, lub zaprowadzające zmiany w obowiązujących w Królestwie kodexach; dotyczące urządzenia stosunków rolniczych, przemysłowych, handlowych, zaprowadzenia nowych podatków lub zaciągnięcia nowej pożyczki, podwyższenia lub zmiany w zasadzie poboru podatków istniejących; organizacyi oświecenia publicznego,

2) roczny budżet dochodów i wydatków Królestwa;

3) sprawozdania zwierzchników różnych gałęzi administracyi z działań w powierzonych im wydziałach, oraz sprawozdania Najwyższej izby obrachunkowej, raporta kontrolera jeneralnego względem obrotu funduszków Królestwa; niemniej sprawozdania komisji umorzenia długu krajowego.

4) przedstawienia rad gubernialnych i rady miejskiej warszawskiej, co do potrzeb i dobra gubernii, powiatów i miasta Warszawy.

5) Zanoszone do rady stanu prośby i skargi na nadużycia urzędników i na naruszenie przez nich ustaw.

Art. 27. Rada stanu udziela nadto opinię w przedmiotach przez Nas lub Naszego Namiestnika w tym celu jej nadsełanych.

Art. 28. Celem przedstawienia objaśnień co do projektów wnoszonych do rady stanu, Namiestnik w Królestwie wyznaczać będzie delegatów.

Art. 29. Rada stanu, roztrząsnawszy nadesłane jej projekta do prawa, ustawy lub organizacyi, orzeka o nich sposobem opinii motywowanej.

Art. 30. Rada stanu uwagi swe nad budżetem składa Naszemu Namiestnikowi, dla przedstawienia Nam porządkiem przepisany.

Art. 31. Rozpoznając sprawozdania zwierzchników z różnych gałęzi administracyi i najwyższej izby obrachunkowej, oraz raporta kontrolera jeneralnego i sprawozdania komisji. Umorzenia długu krajowego, rada stanu czyni uwagi, jakie roztrząsanie tych sprawozdań i raportów jej nastreczy i może wykazywać potrzebę nowych urzędzeń lub zmiany dawniejszych, zawsze w granicach zakreślonych. Art. 24.

Art. 32. Rozpoznając przedstawienia rad gubernialnych i rady miejskiej miasta Warszawy, co do potrzeb miejscowych, rada stanu, to co z ich rozbioru wypadnie, zamieszcza w uwagach, o których mowa w poprzedzającym artykule.

Art. 33. Rozpoznając zanesione do niej prośby i skargi na nadużycia urzędników i naruszenie przez nich ustaw, rada stanu albo przechodzi wprost do porządku dziennego, albo postanawia złożyć je do akt dla wiadomości, albo przesyła je radzie administracyjnej z dołączeniem swej opinii.

Tytuł IV.

O sposobie postępowania w radzie stanu.

Art. 34. Przedmioty ulegające rozpoznaniu rady stanu, przedewszystkiem wnoszą się do wydziałów.

Art. 35. Rada stanu tak w ogólnem zebraniu jak i w wydziałach, obraduje przy drzwiach zamkniętych.

Art. 36. Przewodniczący oznacza porządek dzienny każdego posiedzenia wydziału.

Art. 37. Przewodniczący w wydziałach otwierają i zamykają posiedzenia.

Art. 38. Do każdego rozpoznanego w wydziale przedmiotu sporządza się oddzielny protokół.

Art. 39. W protokół wnosi się treść przedmiotu, główne punkta dyskusyi, uwagi członków, objaśnienia głównych dyrektorów i powody, na których wydział rady oparł swój wniosek.

Art. 40. Wniosek, większością głosów przyjęty, zapisuje się do protokołu wydziału rady; członkowie, nie podzielający zdania większości, mogą żądać, izby zdanie ich w protokole zapisane było, lub takowe w przeciągu tygodnia na piśmie składają; te ich rozpisy w oryginałach do protokołu dołączone będą.

Art. 41. Protokoły wydziałów rady po ich podpisaniu, składają się sekretarzowi stanu z projektem i wszelkimi allegatami, odnoszącemi się do rozpoznanego przedmiotu.

Art. 42. Prezes rady stanu oznacza porządek dzienny posiedzeń ogólnego zebrania rady.

Art. 43. Sekretarz stanu wcześniej zawiadamia wszystkich członków rady o naznaczeniu nadzwyczajnego posiedzenia ogólnego zebrania.

Art. 44. Sekretarz stanu zawiadamia również wcześniej właściwych dyrektorów głównych i kontrolera jeneralnego o przedmiotach wydziałów ich dotyczących, a mających być wniesionemi na ogólne zebranie rady.
(D. n.)

Księstwa Naddunajskie.

(Nowe ministerium włoskie.)

Tem. Ztg. donosi z Jas pod dn. 9. b. m., że panowie Maurogeni, Hurmuzaki i Cucuriano wystąpili z ministerium mołdaw-

skiego, a książę polecił panu Pano utworzyć nowe. Ministerium to przechodowe zwane będzie podług *Monitorul* następujące: A. Pano, prezydent ministrów i minister spraw wewnętrznych; N. Rolla, minister sprawiedliwości i robót publicznych ad interim; D. Rossetti, minister oświecenia ad interim; J. Sileon, minister spraw zewnętrznych ad interim.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 22. czerwca. Zapowiedziane na wczoraj nabożeństwo żałobne za Cavoura zakazała władza miejska na rozkaz telegraficzny z Wiednia.

Zagrabie, 22. czerwca. W sejmie toczyła się dalsza debata nad kwestyą połączenia z Węgrami. Prawie wszyscy mowcy oświadczyli się za unią.

Turyń, 22. czerwca. Kolegium wyborcze Turynu zaproponowało Ricasolego w miejsce Cavoura.

Wrocław, 22. czerwca. Dzisiejsza *Gazeta słaska* podaje następujące wiadomości z Warszawy: Ogłoszone ustawy organizacyjne nie zaspokoily kraju. Usposobienie ludności pogorszyło się. Zakres czynności rady stanu i rad municypalnych uważają za tak szczupły, że nie można spodziewać się po nim żadnych skutków. Abrahamowicz powrócił do Warszawy.

Drezno, 22. czerwca. Izba deputowanych przyjęła dziś reformę wyborczą 54 głosami przeciw 13.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 24. czerwca. Na dzisiejszy targ przypędzono 88 wołów, mianowicie z Szczerca 2 stada po 11 i 16 sztuk, z Dawidowa 34, z Rohatyna 16 a z Rozdołu 11 sztuk. Z tej liczby sprzedano na targu 87 sztuk na potrzeb miasta i płacono za wołu, mogącego wazyć 330 $\mathcal{H}$ mięsa i 50 $\mathcal{H}$ łożu, 89zł.; sztuka zaś, którą szacowano na 370 $\mathcal{H}$ mięsa i 70 $\mathcal{H}$ łożu, kosztowała 99zł. 50c.

Ceny przeciętne zboża i innych artykułów od 16. do 31. maja na targach w Magierowie, Niemirowie, Rawie, Sokalu, Uhnowie i Żółkwi.

	Miejsce targu											
	Magierów		Niemirow		Rawa		Sokal		Uhnów		Żółkiew	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
waluty austriackiej												
Mec pszenicy . . .	5	50	5	62	4	88	5	6	5	60	5	54
" żyta . . .	4	25	3	67	3	12	3	45	4	4		
" jęczmienia . . .	2	75	2	88	2	26	2	35	3			
" owsa . . .	1	45	1	65	1	51	1	35	1	75		
" hreczki . . .	2	75	2	80	2	95	2	80	3	50		
" kukurudzy . . .												
" kartofli . . .	1	20	1	35	1	25	1	25	1	60		
Cetnar siana . . .		90		57		95		49		50		
" wełny . . .												
" nasienia konicza . . .												
Sąg drzewa twardego . . .	6		3	50	5	30	5	80	6	8	60	
" miękkiego . . .	4		2	42	4		5	60	5	6	50	
Funt mięsa wołowego . . .		10		10		11		13		10		15
Mas okowity . . .	1	50		50		50		48		50		54

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. czerwca.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Golejowski Jan, z Krzyweza. — Hr. Koziębrodzki Felix, z Hlibowa. — Jankowski Lud., z Bożykowa. — Komarnicki Bol., z Sassowa. — Niezabitowski Włodz, z Uherzec. — Netreński Fabjan, z Dobraczyna. — Korzeniowski Alex., z Machnowa. — Hr. Drohojewski Zyg, c. k. porucznik, z Tomanowiec.

Hotel europejski: Arytonowicz Józef, z Skieja. — Janko H., z Hoszar. — Zurakowski Aug., z Horbuzca.

Hotel angielski: Fedorowicz Jan, z Okna — Czermiński Stan., z Mieczyszan.

Hotel Kuhna: Smilawski Klemens, z Kawaska.

Pod Tygrysa: Kepliez Marcel, z Artasowa.

Pod koleją żelazną: Malczewski Stan., z Cześnik.

Zajazd podolski: Bocheński Wiktor, z Podmichałowiec. — Trzeziński Józef, z Żyrowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. czerwca.

PP. Cywiński Luc., do Dąbrowicy. Dylewski Mar., do Rolowa. — Cielecki Cezar, do Sewerynowki. — Uleniecki Włodz., do Stobodna. — Niziński Karol, do Stokłosowa. — Hr. Patocki Alf., c. k. szambelan, do Rosyi. — Junga Zdzisław, do Miekisza. — Junga Wład., c. k. porucznik, do Żółkwi. — Mayer-Scharfenberg Jerzy, c. k. radca sądu krajowego, do Wiednia. — Kepliez Hilary, do Romanowisła. — Rozwałowski Er., do Hladek. — L. tyński Józef, i Chrystiani Hen., do Krakowa. — Wiktor Tad., do Świrza. — Hr. Łos Jost, do Borkowa. — Obniski Wiktor, do Mycowa. — Grigorasz Konst., do Moldawy. — Łodyński Hier. i Stan., do Milatyna. — Rosnowski Felix, do Urzejowie. — Hohendorf Kal., do Szatrominiec. — Bako de Hette Karol, do Manasterzysk. — Orłowski Okt., do Polowiec. — Malewski Jan, do Kłodna.

Spastrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. i 23. czerwca 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	526.14	+ 17.6	81.7	zachodni sl.	pochmurno
2. god. po poł.	325.88	+ 19.4	64.6	" "	"
10. g. wiecz.	325.73	+ 17.0	82.4	" "	"
Przed południem deszcz 0.41.					

7. god. zrana	325.09	+ 16.0	88.3	zachodni sl.	pochmurno
2. god. po poł.	325.34	+ 22.1	59.8	południowy "	"
10. god. wiecz.	324.55	+ 17.8	84.8	połud.-wsch. "	"
W noc deszcz 1.25.					

T E A T R.

Dziś opera niemiecka: „Martha.“

Jutro na scenie polskiej przedostatnie przedstawienie przed feryami: „Zemsta,“ komedia w 4 aktach Alex. hrab. Fredra.

Dziś: Pierwszy koncert gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie w sali ratuszowej.

Kurs lwowski.

Dnia 24. czerwca.

	gotówka		towarem	
	zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	6	45	6	53
Dukat cesarski	6	47	6	55
Półimperyal zł. rosyjski	11	15	11	30
Rubel srebrny rosyjski	2	15	2	17
Talar pruski	2	7	2	11
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—
Galicj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	81	20	82	—
" " m. k. za 100 zł.	85	25	86	—
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	148	59	151	—
Galicjijskie obligacje indemnizacyjne	66	—	67	—
5% Pożyczka narodowa	79	—	80	—

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 24. czerwca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 79.90. Metaliki po 5% za 100 zł. 68.20; po 4½% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicji —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 749.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 179.—; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —. — Lipsk za 100 talarów —. — Londyn za 10 funtów szterl. 137.50. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. — Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.57, dukaty ces. pełnej wagi —. — korony —, półkorony —. — Srebro 136.75.

KRONIKA.

(Bandy zbojeckie.) C. k. żandarmerya pojmała temi czasy złożoną z siedmiu ludzi bandę, która w okolicy Wicency i wzgórz euganejskich zagrażała bezpieczeństwu publicznemu; przy tej sposobności odebrano jej także wiele zrabowanych rzeczy. Innych pięciu zbójców, między tymi ostawiony Bolzoni, przydyhani właśnie na rabunku w Adryi, musieli stoczyć zaciętą walkę z trzema żandarmami, przyczem Bolzoni poległ na placu, jeden ze zbójców umknął, a trzech pojmano.

(Przygotowania do wystawy londyńskiej.) Komisje wystawy przyszłorocznej miewają teraz co tygodnia kilka posiedzeń dla spiesniejszego ukończenia prac przygotowawczych i zasięgają zdania znawców we wszystkich szczegółach. Stały ład złożył dotąd mało dowodów powszechnego udziału w tem przedsięwzięciu, co po części przypisać trzeba powątpiewaniu o spokojnem ułożeniu stosunków politycznych. W Anglii zdaje się być mniejsza obawa w tym względzie, i liczba zgłaszających się o miejsca na wystawie nie równie jest znaczniejsza, niż się spodziewano. Pomimo, że połowa miejsca ma być jak w roku 1851 przeznaczona wyłącznie na angielskie artykuły wystawy, zgłosiło się przecież dotychczas tylu uczestników, że chcą im dogodzić, po-

trebąby wystawić gmach trzykroć większy, niż jest w planie; i dla tego będzie musiał każdy poprzestać na szóstej części tego, czego żąda. Sama budowa postępuje szybko. Fundamenta są już gotowe i boczne mury galeryi obrzów wznoszą się już na 30 stóp nad ziemią. Im dalej idzie budowa, tem więcej robotników można zatrudniać; dotąd nie pracuje więcej nad 1090 murarzy i najemników, których prawie nie widać w labiryntach murów i rusztowań, ale wkrótce znajdzie się robota i dla 3500 ludzi. Na fundamenta wy potrzebno dotąd 100.000 cetnarów cementu, a do ukończenia ich potrzeba będzie przeszło 18 milionów cegieł i 440.000 cetnarów wapna. Potrzebne do całego gmachu żelaziwo obliczono na 200.000 cetnarów, i również tyle ma wynosić ilość drzewa budulcowego. Na samą podłogę wyjdzie 360 angielskich mil desek szerokości 7 cali i 270 angielskich mil desek szerokości 9 cali. Do okien potrzeba 600.000 stóp długości ram i 10.000 cetnarów szkła. Na pokrycie dachu wyjdzie 600.000 kwadratowych stóp nieprzemakającej pilśni, a z innych podrzędnych artykułów podaje kosztorys 2000—4000 cetn. gwoździ, 12.000 farby olejnej, 6000 cetnarów rynew i innych rur.